

DOI 10.36074/grail-of-science.02.08.2024.076

КОМПОНЕНТИ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Бугрій Станіслав Володимирович кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки і спорту*Київський інститут Національної гвардії України, Україна***Хацяук Олександр Володимирович** магістр, заслужений тренер України, начальник кафедри фізичного
виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту – начальник
фізичної підготовки і спорту*Київський інститут Національної гвардії України, Україна*

Актуальність фізичної підготовки для військовослужбовців Національної гвардії України в реаліях сьогодення є надзвичайно високою. Через триваючу агресію з боку російської федерації та нестабільну криміногенну ситуацію, Національна гвардія України (НГУ) виконує широкий спектр завдань, пов'язаних із захистом територіальної цілісності та безпеки держави. Це вимагає від військовослужбовців високого рівня фізичної готовності для виконання бойових завдань в різних умовах службово-бойової діяльності.

Необхідно підкреслити, що військова служба передбачає інтенсивні фізичні навантаження, що включають марші на значні відстані, перенесення важкого спорядження, участь у бойових діях та рятувальних операціях, тощо. Фізично підготовлені військовослужбовці краще справляються з цими викликами, що підвищує їх виживання та ефективність на «полі бою».

Важливим є й той факт, що фізична підготовка також сприяє зміцненню психологічної стійкості військовослужбовців. Систематичні заняття фізичною підготовкою та спортом допомагають зменшити рівень стресу, підвищити моральний дух та здатність до швидкого прийняття рішень в екстремальних ситуаціях. Крім цього, високий рівень фізичної підготовленості представників досліджуваної категорії допомагає зменшити ризик отримання травм та розвиток хронічних захворювань, що можуть виникнути під час військової служби. Це сприяє підтримці загального здоров'я та працездатності особового складу.

У свою чергу, фізична підготовка є невід'ємною складовою професійної підготовки військовослужбовців. Вона забезпечує необхідний рівень витривалості та фізичної сили, що є основою для освоєння тактичних прийомів та ведення бойових дій. Необхідно також виділити, що фізичні тренування сприяють розвитку дисципліни, організованості та командного духу серед військовослужбовців. Це важливі якості для ефективного виконання завдань в умовах, що швидко змінюються. З огляду на вище викладене доцільно констатувати, що фізична підготовка військовослужбовців НГУ є критично важливою для їхньої бойової готовності, здоров'я, морального духу та загальної ефективності у виконанні службових обов'язків в умовах сучасних викликів.

Дослідження виконано відповідно до плану наукового проєкту «SPT Instructor, 2022-2025» за участю провідних фахівців фізичної підготовки і спорту, представників: кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту Київського інституту Національної гвардії України; навчальних центрів (військових частин), які здійснюють підготовку інструкторів з фізичної підготовки і спорту для потреб інституцій НГУ та споріднених кафедр вищих військових навчальних закладів відповідно до договорів про міжкафедральну співпрацю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій зосередив нашу увагу на наукових працях учених: Р. Анацького, О. Коломійцевої, Р. Любича [1], О. Хацаюка, М. Медвідя, Б. Максимчука, О. Курка (та інш.) [2], М. Медвідя, О. Хацаюка, К. Сидоренко, С. Ворока (та інш.) [3] та інших фахівців (К. Пронтенка, Г. Сухоради, О. Петрачкова, Ф. Попова, Ю. Фіногенова, В. Шемчука) – у яких висвітлені актуальні питання організації системи фізичної підготовки представників інституцій сектору безпеки і оборони України. В результаті аналізу науково-методичної та спеціальної літератури нами встановлено, що фундаментальних досліджень, які комплексно розкривають особливості організації системи підготовки інструкторів з фізичної підготовки зустрічаються рідко.

Головною метою дослідження є визначення домінуючих компонентів, які забезпечують фізичну готовність військовослужбовців Національної гвардії України.

Методи дослідження: аксіоматичні, ідеалізація, інструментальні, історичні і логічні, сходження від конкретного, формалізація, досвід організації системи фізичної підготовки військовослужбовців НГУ (інституцій сектору безпеки і оборони України).

В процесі подальшої дослідно-аналітичної роботи нами визначені сутнісні характеристики, критерії та рівні сформованості готовності військовослужбовців НГУ до професійної діяльності. У подальшому, відповідно до аналізу сучасних наукових концепцій провідних учених і практиків: Д. Грищенка, Р. Любича, А. Одерова, А. Турчинова, В. Ягупова, беручи до уваги наявний досвід бойових дій, нами визначені провідні компоненти (складники) функціонування системи фізичної підготовки представників досліджуваної категорії (табл. 1).

Таблиця 1

Основні компоненти організації системи фізичної підготовки
військовослужбовців Національної гвардії України

Компоненти (складники)	Описова характеристика
1. Організація навчально-тренувального процесу	планування та реалізація навчально-тренувальних програм, що враховують специфіку службово-бойової діяльності військовослужбовців різних вікових груп та категорій; використання сучасних методик та технологій організації практичних занять (тренінгів)
2. Медичне забезпечення	регулярні планові медичні огляди (диспансеризація) з метою діагностики фізичного стану військовослужбовців; реабілітаційні програми (ерготерапія, фізична терапія) для відновлення після травм, поранень, хвороб, тощо та запобігання їх рецидиву
3. Мотивація та психологічна підготовка	мотиваційні програми та заходи, що підвищують моральний дух та бажання досягти високих результатів у службово-бойовій діяльності (обраному виді спорту тощо); психологічна підтримка для зменшення стресу та покращення психоемоційного стану
4. Матеріально-технічне забезпечення	надання необхідного обладнання, технічних засобів та інвентарю для забезпечення навчально-тренувального процесу (форм фізичної підготовки); створення належних умов для проведення практичних занять (тренінгів) з різних розділів фізичної підготовки (форм фізичної підготовки)
5. Усесторонній контроль та коригування програм індивідуального фізичного розвитку	регулярне тестування рівня фізичної підготовленості військовослужбовців; аналіз результатів контрольного виконання нормативів; визначення індивідуальних та групових цілей на основі отриманих даних
6. Навчання та підвищення кваліфікації викладачів (інструкторів) з фізичної підготовки і спорту	підготовка кваліфікованих викладачів, інструкторів (спортивного активу), спроможних проводити ефективні навчально-тренувальні заняття (форми фізичної підготовки); постійне підвищення кваліфікації та обмін досвідом між викладачами (інструкторами), тощо

Необхідно підкреслити, що перелічені у таблиці 1 компоненти (складники) забезпечують комплексний підхід до фізичної підготовки військовослужбовців різних категорій та вікових груп, що дозволяє підтримувати їх високий рівень фізичної готовності необхідний для виконання завдань за призначенням.

Висновки. В результаті теоретичного дослідження нами визначені провідні компоненти, які забезпечують фізичну готовність військовослужбовців Національної гвардії України: 1) організація навчально-тренувального процесу; 2) медичне забезпечення; 3) мотивація та психологічна підготовка; 4) матеріально-технічне забезпечення; 5) усесторонній контроль та коригування програм індивідуального фізичного розвитку; 6) навчання та підвищення кваліфікації викладачів (інструкторів) з фізичної підготовки і спорту.

Нами очікується що на подальших етапах майбутнього емпіричного дослідження у військовослужбовців досліджуваної категорії будуть сформовані: теоретичні знання та практичні навички необхідні для організації на високому методичному рівні практичних занять (тренінгів) з фізичної та спеціальної фізичної підготовки (форм фізичної підготовки) із військовослужбовцями різних категорій інституцій СБОУ. Це у свою чергу забезпечить ефективне відпрацювання ними нормативів з фізичної підготовки у відповідності до діючої нормативної бази та підвищить ефективність виконання завдань за призначенням в екстремальних умовах службово-бойової діяльності.

Список використаних джерел:

- [1] Anatskyi, R., Kolomiitseva, O., & Liubchich R. (2018). The program of Physical Training of servicemen to a qualification examination on the right to wear the "Beret with honors". (22/6), 285 – 291. <https://sportedu.org.ua/index.php/PES/article/view/721/453>
- [2] Khatsaiuk, O., Medvid, M., Maksymchuk, B., Kurok, O., Dziuba, P., Tyurina, V., Chervonyi, P., Yevdokimova, O., Levko, M., Demchenko, I., Maliar, N., Maliar, E., & Maksymchuk, I. (2021). Preparing Future Officers for Performing Assigned Tasks through Special Physical Training. (13/2), 457-475. Вилучено з: <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2.431>
- [3] Medvid, M., Khatsaiuk, O., Sydorchenko, K., Vorok, S., Kernas, A., & Borovyk, M. (2024). Sports Pedagogy: Readiness of Cadets to Apply Physical Action in Different Conditions of Service Activity. (16/2), 336-355. Вилучено з: <https://doi.org/10.18662/rem/1-6/2/860>

COMPONENTS OF THE ORGANIZATION OF THE SYSTEM OF PHYSICAL TRAINING OF MILITARY OFFICERS OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE

Buhrii Stanislav Volodymyrovych

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Physical Education, Special Physical Training and Sports
Kyiv Institute of the National Guard of Ukraine, Ukraine

Khatsaiuk Oleksandr Volodymyrovych

master's degree, honored coach of Ukraine, head of the department of physical education, special physical training and sports - head of physical training and sports
Kyiv Institute of the National Guard of Ukraine, Ukraine